

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania K. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Ł.
z udziałem zainteresowanych: H.K., L.K., B.K. i D.K.
o ustalenie podlegania ubezpieczeniu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 listopada 2017 r.,
skargi kasacyjnej K. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. od
wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 23 marca 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. wyrokiem z dnia 15 grudnia 2014 r. oddalił odwołanie płatnika składek K. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. z dnia 20 listopada 2013 r. stwierdzających, że zainteresowani H.K., L.K., B.K., D.K., S.K. podlegają jako zleceniobiorcy u płatnika składek obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu za okres od 1 do 31 stycznia 2010 r., zaś zainteresowany J.K. za okres od 1 do 31 grudnia 2009 r.

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu apelacji płatnika składek wyrokiem z dnia 13 marca 2016 r. w punkcie

pierwszym oddalił apelację płatnika składek „w zakresie obejmującym rozstrzygnięcie odnośnie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanych H.K., L.K., B.K., D.K. ”, w punkcie drugim umorzył postępowanie apelacyjne w pozostałej części, w punkcie trzecim sprostował oczywistą niedokładność w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku w ten sposób, że na stronie drugiej uzasadnienia po akapicie trzecim dopisał „postanowieniem z 15 grudnia 2014 r. wyłączył do odrębnego rozpoznania sprawy dotyczące zainteresowanych S.K. i J. K. ” oraz w punkcie czwartym orzekł o kosztach procesu.

W skardze kasacyjnej płatnik składek zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w zakresie punktów 1 i 4, zarzucając naruszenie: 1/ art. 353¹ k.c. przez niezastosowanie i błędne uznanie, że zasada swobody zawierania umów miała w niniejszej sprawie ograniczone zastosowanie, 2/ art. 734 § 1 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie w konsekwencji błędnego uznania, że zawierane przez płatnika składek umowy miały charakter umów zlecenia, a nie umów o dzieło, a tym samym niezastosowanie art. 627 k.c., 3/ art. 2 Konstytucji stanowiącego zasadę demokratycznego państwa prawnego przez „naruszenie zasady obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa”, 4/ art. 31 ust. 3 Konstytucji ustanawiającego zasadę proporcjonalności ograniczeń praw majątkowych jednostki, 5/ art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 12 ust. 1 w związku z art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.) przez bezzasadne zastosowanie w sprawie.

Skarżący wskazał na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, „czy oraz w jakim stopniu, sąd pierwszej oraz drugiej instancji są uprawnione do pomijania w trakcie oceny okoliczności sprawy oraz zebranego materiału dowodowego, otoczenia zewnętrznego oraz warunków zawierania umów, w szczególności narzucania przez jednostki budżetowe, z przyczyn ekonomicznych, kształtu umowy”. Wniósł o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji w zaskarżonych częściach oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Ł. i orzeczenie co do istoty sprawy, ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Organ rentowy w odpowiedzi na skargę kasacyjną, która była wniesiona po terminie, wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, a także o zasądzenie od skarżącego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych prawem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej został oparty na przesłance przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., bez precyzyjnego wskazania przepisów prawa, z których wykładnią, zastosowaniem lub oczekiwanym wyjaśnieniem wiąże sformułowane w skardze zagadnienie. Tymczasem w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie podkreślano, że sformułowanie zagadnienia prawnego, które ma uzasadniać wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wymaga wskazania konkretnych przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane oraz podania argumentów, które mogą prowadzić do rozbieżnych ocen jurydycznych. Dopiero wtedy Sąd Najwyższy może ocenić, czy sformułowane zagadnienie prawne ma taki istotny charakter wymagający merytorycznej interwencji najwyższej instancji sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; postanowienie Sądu Najwyższego z 27 października 2015 r., II PK 61/15, LEX nr 1968444 oraz powołane tam orzeczenia).

Ponadto konieczne jest podkreślenie, że występowanie istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione, jeżeli przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub gdy istnieją rozbieżności jurydyczne w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; postanowienie Sądu Najwyższego z 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934). Odnosząc takie wymagania do okoliczności przedmiotowej sprawy należy podkreślić, że problem prawny, który miał uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został już merytorycznie wyjaśniony w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w wyroku z

25 października 2016 r., I UK 446/15 (LEX nr 2163323), wydanym w okolicznościach faktycznych analogicznych jak okoliczności przedmiotowej sprawy, przesądził, że o rodzaju zawartej umowy (umowa o dzieło bądź umowa zlecenia) nie decyduje poziom opłacalności przedsięwzięcia przedsiębiorcy. Wśród przesłanek pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy zlecenia (umów o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy dotyczące umów zlecenia) nie pojawia się aspekt ekonomiczny, który nie jest prawnym ani juretrycznym mechanizmem weryfikującym sporny rodzaj zobowiązania zawartego przez płatnika składek z osobami fizycznymi wykonującymi określone usługi. Przy kwalifikacji i osądzie spornego charakteru prawnego usług, poza płaszczyzną zainteresowania pozostaje kwestia relacji między wnioskodawcą (podmiotem zatrudniającym) a podmiotem zamawiającym lub wykonującym usługi. W szczególności postanowienia zawieranych umów ani ich wynik finansowy nie mogą wykluczyć z obowiązku ubezpieczenia społecznego osoby wykonującej usługi ochrony mienia. Ponadto Sąd Najwyższy wielokrotnie przyjmował, że obowiązki dozoru obiektów czy utrzymania terenów zielonych nie mogą być przedmiotem umów o dzieło, ponieważ polegają na wykonywaniu określonych powtarzających się czynności starannego działania, bez gwarancji osiągnięcia stałego niepowtarzalnego rezultatu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2008 r., I PK 315/07, OSNP 2009 nr 23-24, poz. 310). Warto odnotować też stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z 24 stycznia 2017 r., I UK 77/16 (dotychczas niepublikowanym), które było wydane w analogicznym stanie faktycznym sprawy, że powiązanie warunków ekonomicznych z prawem ubezpieczeń społecznych pomija to, że prawo to nie polega na opisie zjawisk życia gospodarczego, lecz reguluje zasady obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułów wskazanych w ustawie. Przepisy te mają charakter bezwzględnie obowiązujący, co wyklucza ich zmianę lub modyfikowanie w umowach cywilnoprawnych, w szczególności przez czynności faktyczne, przez które strony usiłują unikać lub wyłączyć osoby świadczące typowe i powtarzalne usługi starannego działania z obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, co pozostaje w opozycji do art. 353¹ k.c., ponieważ nielegalnie kształtuje sporne umowy w sposób sprzeczny z imperatywnymi przepisami ustawy

systemowej.

Mając względzie na uwadze oraz brak argumentów prawnych, które mogłyby wpływać na zmianę utrwalonej linii judykatury Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., nie uwzględniając wniosku strony pozwanej o zasądzenie od skarżącego kosztów zastępstwa procesowego ze względu na spóźnioną odpowiedź na skargę kasacyjną.

as